

Sygn. akt: I C 753/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2017r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia SR Tomasz Cichocki
Protokolant:	p.o. sekr. sąd. Monika Borzym

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 czerwca 2017 r. w K.

sprawy z powództwa R. D.

przeciwko T. S.

o zachówek

I. zasądza od pozwanej T. S. na rzecz powoda R. D. kwotę 17.471,73 (siedemnaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt jeden i 73/100) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości 7% w stosunku rocznym za okres od 15.07.2016 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę (...),00 (cztery tysiące czterysta osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Kętrzynie kwoty :

- od powoda R. D. 224,54 (dwieście dwadzieścia cztery i 54/100) złote,

- od pozwanej T. S. kwotę 673,61 (sześćset siedemdziesiąt trzy i 61/100) złote.

UZASADNIENIE

Powód R. D. wniósł o zasądzenie od pozwanej T. S. kwoty 20 000,00 zł tytułem zachowku po J. D. (1). Podniósł, że spadek po J. D. (1) w całości zgodnie z testamentem nabyła jej córka T. S.. Spadkodawczyni miała troje dzieci, z których w dacie jej śmierci żyła tylko pozwana. Zmarły syn spadkodawczyni pozostawił po sobie dwoje dzieci: powoda i M. D. (1). W związku z tym powodowi jako spadkobiercy ustawowemu należy się zachówek w wysokości 1/8 części spadku. Dalej wskazał, że w skład spadku po zmarłej wchodzi nieruchomość zabudowana położona w K. opisana w księdze wieczystej (...) o wartości rynkowej 160 000,00 zł. Stąd jego roszczenie o zapłatę 20 000,00 zł.

W toku postępowania powód rozszerzył powództwo wnosząc o zasądzenie dodatkowo kwoty 3 309,37 zł podnosząc, że spadkodawczyni wraz z mężem częściowo zrealizowała prawo do rekompensaty za mienie pozostawione za granicami kraju na mocy aktu notarialnego rep. A nr 740/73 z dnia 24.02.1973r., nabywając nieruchomość z przynależnymi budynkami oraz prawem wieczystego użytkowania działki za cenę 166 300,00 zł. Pozostała niezrealizowana przez

spadkodawczynię część rekompensaty, tj. kwota w wysokości 26.475,00 zł, która jest prawem majątkowym i wchodzi w skład masy spadkowej (k. 76-77).

Pozwana T. S. uznała powództwo co do zasady, ale nie co do wysokości. Podniosła, że nie przyczyniła się do wniesienia sprawy do sądu i wyraziła gotowość spłaty należnego powodowi zachowku. Wskazała, iż istnieją ku temu uzasadnione przeszkody, m.in. brak jest możliwości ustalenia wartości rynkowej nieruchomości. Ponadto strona pozwana była zmuszona zlecić geodecie ustalenie granic nieruchomości stanowiącej masę spadkową. Pozwana nie ma dochodów umożliwiających spłatę zachowku bez uprzedniej sprzedaży nieruchomości, stąd o takim zamiarze i konieczności informowała powoda uprzedzając przed przedwczesnym i niepotrzebnym kierowaniem sprawy na drogę sądową. Strona powodowa nie jest natomiast zainteresowana polubownym załatwieniem sprawy, wobec czego to ona powinna zostać w całości obciążona kosztami postępowania sądowego. Pozwana podjęła starania o sprzedaż nieruchomości i wstępnie zaproponowała w ogłoszeniach cenę odzwierciedlającą oczekiwania powoda, aby nie narazić się na zarzut działania na jego szkodę. Ogłoszenie nie spotkało się jednak z zainteresowaniem. Powód pominął przy wartości swojego żądania koszty, w których powinien partycypować takie jak remonty budynku znajdującego się na nieruchomości, które w całości pokryła pozwana, koszty geodety, koszty pogrzebu spadkodawczyni oraz koszty utrzymania i opieki nad spadkodawczynią. Podniosła również, że kilkakrotnie udzielała powodowi i jego rodzinie pomocy finansowej na łączną kwotę 5850,00 zł. Wskazała także, że powód przyjął bez rozliczenia ze spadkobiercami samochód marki F. po zmarłej J. D. (2) – siostrze pozwanej i ciotce powoda. Okoliczności te uzasadniają stanowisko pozwanej, która proponowała powodowi porozumienie co do wysokości spłaty, terminu i innych warunków, od których uzależniona byłaby spłata. Ponieważ powód nie zgodził się na takie rozwiązanie, pozwana nie zgadza się ze wskazaną przez powoda wartością nieruchomości spadkowej i nie zgadza się na ponoszenie kosztów postępowania sądowego, do którego się nie przyczyniła.

Po rozszerzeniu powództwa pozwana wniosła o oddalenie powództwa w rozszerzonej części, oddalenie powództwa w części dotyczącej żądania zasądzenia odsetek od dnia wniesienia powództwa oraz odliczenie od wartości spadku kosztów pogrzebu i kosztów postawienia pomnika.

Sąd ustalił, co następuje:

Sąd Rejonowy w Kętrzynie postanowieniem z dnia 27 listopada 2015r. w sprawie I Ns 461/15 stwierdził, że spadek po J. D. (3) z d. D. zmarłej dnia 22 października 2014r. w L., ostatnio stale zamieszkałej w K. na podstawie testamentu holograficznego z dnia 17 listopada 2011r. nabyła w całości córka T. S..

(dowód: odpis postanowienia z 27.11.2015r. w sprawie INs 461/15 - k. 6; bezsporne)

W chwili śmierci J. D. (1) była wdową. Do kręgu spadkobierców ustawowych po niej należała jej córka T. S. oraz wnuki: R. D. i M. D. (1). J. D. (1) miała troje dzieci, z czego dwoje: córka J. D. (2) i syn M. D. (2), zmarło przed nią. J. D. (2) zmarła 12.02.2012r. jako panna, nie pozostawiając zstępnych. M. D. (2) zmarł 20.01.1998r., pozostawiając po sobie dwoje dzieci: R. D. i M. D. (1).

(d.: odpis aktu zgonu spadkodawczyni, odpisy aktów urodzenia i małżeństwa – k. 4-5, 36-37,42, 52 akt I Ns 461/15, bezsporne)

W chwili śmierci J. D. (1) była właścicielką nieruchomości zabudowanej położonej w K. przy ul. (...) o powierzchni 0,0952 ha. Na nieruchomości usytuowany jest jednokondygnacyjny budynek mieszkalny z użytkowym poddaszem w zabudowie bliźniaczej, pochodzący z okresu międzywojennego oraz budynki gospodarcze również w zabudowie bliźniaczej z tego okresu. Aktualna wartość tej nieruchomości to 140.590,00 zł.

(d.: odpis księgi wieczystej (...) – k. 7, opinia biegłego M. D. – k. 47-72)

Nieruchomość ta stanowiła pierwotnie własność Skarbu Państwa. Aktem notarialnym z dnia 24.02.1973r. małżonkowie J. D. (1) i W. D. nabyli od Skarbu Państwa prawo użytkowania wieczystego działki gruntu oznaczonej

numerem geodezyjnym (...) oraz prawo własności znajdującego się na niej jednorodzinny dom mieszkalnego typu bliźniaczego i budynku gospodarczego. Cena nabycia została ustalona na kwotę 126.700,00 zł za budynki i 39.600,00 zł za użytkowanie wieczyste. Na poczet ceny została małżonkom zaliczona kwota 192.775,00 zł stanowiąca wartość mienia pozostawionego poza granicami Państwa w związku z wojną rozpoczętą w 1939r.

Przed zawarciem w/w aktu notarialnego Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w K. decyzją z dnia 22.12.1972r. postanowiło oddać małżonkom W. i J. D. (1) w użytkowanie wieczyste działkę przydomową o powierzchni 953m² położoną w K. przy ul. (...), zabudowaną domem jednorodzinny i budynkiem gospodarczym opisaną w księdze wieczystej Kw nr (...); zaliczyć na poczet opłat rocznych za użytkowanie wieczyste działki część wartości opisu mienia nie zaliczoną na poczet budynku mieszkalnego w wysokości 39600,00 zł oraz sprzedać małżonkom W. i J. D. (1) budynek mieszkalny wraz z budynkiem gospodarczym za ceną 126.700,00 zł. Wartość mienia pozostawionego za granicą państwa polskiego wynosiła 192.775,00 zł.

(d.: akt notarialny (...) w K. rep. A nr 740/73 z dnia 24.02.1973r. – k. 8-9 akt Kw OL1K/00006693/5, decyzja (...) z 22.12.1972r. – k. 10-11 akt Kw OL1K/00006693/5)

J. D. (1) w chwili śmierci posiadała także rachunek oszczędnościowo – rozliczeniowy w Banku (...) S.A. saldo rachunku na datę otwarcia spadku było ujemne i wynosiło - 816,20 zł.

(d.: informacja (...) S.A. – k. 151)

Zorganizowanie pogrzebu zostało zlecone firmie pogrzebowej J. G. z R. przez powoda. Na koszty pogrzebu J. D. (1) złożyły się koszt trumny, koszty przewiezienia i pochowania w grobie rodzinnym w K. oraz zorganizowania obiadu dla rodziny. Na pokrycie kosztów pogrzebu został pobrany zasiłek pogrzebowy, który wystarczył na pokrycie kosztów pogrzebu. Różnica została zwrócona T. S.. J. D. (1) została złożona w grobie rodzinnym w K., w którym pochowana została wcześniej także jej córka J. D. (2). Nagrobek został wykonany przez T. S. wspólnie z matką po śmierci J. D. (2).

(d.: zeznania T. S. – k. 134-135, zeznania powoda R. D. – k. 143v)

Przed śmiercią J. D. (1) w związku ze stanem zdrowia przebywała u T. S. w L., która zajmowała się bieżącą opieką nad nią. Wcześniej w trakcie pobytu J. D. (1) w K. opieką nad nią zajmował się powód R. D., a następnie córka J. D. (2) do swojej śmierci. W trakcie pobytu J. D. (1) w L. R. D. sprawował bieżącą pieczę nad pozostawionym w K. domem spadkodawczyni.

(d.: zeznania powoda k. 143)

Pismem z dnia 12.04.2016r. powód wezwał pozwaną do zapłaty zachowku w kwocie 25.000,00 zł w terminie 14 dni od doręczenia wezwania. Wezwanie zostało doręczone dnia 19.04.2016r.

W określonym terminie pismem z dnia 19.04.2016r. pozwana wyraziła gotowość zapłaty zachowku w kwocie ustalonej na podstawie wartości rynkowej nieruchomości spadkowej przy uwzględnieniu kosztów niezbędnych, umożliwiających zbycie tej nieruchomości. Wskazała na konieczność zlecenia geodecie ustalenia granic nieruchomości oraz zamiar rozliczenia się z powodem po sprzedaży nieruchomości po uwzględnieniu nakładów niezbędnych na sprzedaż.

(d.: bezsporne, wezwanie do zapłaty z dowodem doręczenia – k. 9-10, odpowiedź pozwanej na wezwanie do zapłaty – k. 11)

Sąd zważył, co następuje:

W sprawie poza sporem pomiędzy stronami była legitymacja czynna powoda do wystąpienia z żądaniem zapłaty zachowku oraz legitymacja bierna pozwanej jako spadkobiercy testamentowego po zmarłej J. D. (1). Okoliczności te znajdują przy tym potwierdzenie w dokumentach w postaci prawomocnego postanowienia tut. Sądu o stwierdzeniu

nabycia spadku z dnia 27 listopada 2015r. w sprawie I Ns 461/15 oraz aktach stanu cywilnego powoda i pozwanej zawartych w tych aktach.

Stosownie do art. 991§ 1 i 2 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni – dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach – połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Stosownie do treści art. 931 § 1 i 2 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego dzieciom w częściach równych.

W realiach sprawy powyższe oznacza, że do kręgu spadkobierców ustawowych J. D. (1) należy pozwana jako córka spadkodawczyni oraz powód i M. D. (1) jako wnuki spadkodawczyni. W przypadku dziedziczenia ustawowego pozwanej przypadłby udział w spadku w wysokości $\frac{1}{2}$ części spadku, a powodowi i M. D. (1) udziały w wysokości po $\frac{1}{4}$ części spadku.

Przy obliczaniu wysokości zachowku należy ustalić czystą wartość spadku. Wartość ta to różnica między wysokością aktywów wchodzących w skład spadku, a wysokością długów spadkowych. Punktem odniesienia przy ustalaniu stanu czynnego spadku dla potrzeb obliczenia wysokości należnego zachowku jest chwila otwarcia spadku, będąca chwilą śmierci spadkodawcy (art. 922 § 1, art. 924 i 925 k.c.). Obliczenie zachowku następuje na podstawie wartości spadku ustalonej według cen z daty orzekania o roszczeniach z tego tytułu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1985 r., III CZP 75/84, OSNC 1985, nr 10, poz. 147).

Poza sporem pomiędzy stronami było, iż do spadku po J. D. (1) wchodziło prawo własności nieruchomości opisanej w księdze wieczystej (...). Strony pozostawały natomiast w sporze co do wartości w/w nieruchomości, w związku z czym Sąd dopuścił na tę okoliczność dowód z opinii biegłego z zakresu szacowania (...). Opracowana przez niego opinia została sporządzona zgodnie z zasadami specjalistycznej wiedzy z zakresu szacowania nieruchomości, jest wyczerpująca i jasna, a wyprowadzone z niej wnioski są logiczne i przekonujące. Dlatego też Sąd przyjął ją za podstawę wiążących ustaleń faktycznych w sprawie. Należy także zauważyć, iż wskazana opinia nie była kwestionowana przez strony.

Stosownie do opinii biegłego, wartość nieruchomości opisanej w księdze wieczystej (...) wynosi 140.590,00 zł.

Sąd natomiast nie podzielił stanowiska powoda jakoby do spadku wchodziła niezrealizowana część prawa do rekompensaty za mienie pozostawione poza granicami kraju.

Nie ulega wątpliwości, że zgodnie z aktem notarialnym (...) w K. rep. A nr 740/73 z dnia 24.02.1973r. oraz decyzją (...) z 22.12.1972r. spadkodawczyni wraz z mężem zrealizowała prawo do rekompensaty do kwoty 166.300,00 zł (przed denominacją) w związku z nabyciem prawa użytkowania wieczystego działki i własności posadowionych na niej budynków. Biorąc pod uwagę, iż ustalona w decyzji wartość mienia pozostającego za granicą wynosiła 192.775,00 zł (przed denominacją) można przyjąć, iż w dacie nabycia w/w praw pozostawało do realizacji prawo do rekompensaty o wartości 26.475,00 zł (przed denominacją).

Aktualnie kwestię omawianej rekompensaty reguluje Ustawa z dnia 8 lipca 2005r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (j.t.: Dz.U. z 2016r., poz. 2042). Z art. 6 ust. 3 tej ustawy wynika, iż regulacja ta dotyczy także osób, które prawo do rekompensaty już częściowo zrealizowały. Jednocześnie, mając na uwadze aktualne poglądy doktryny należy zauważyć, iż prawo do

rekompensaty „zabużańskiej” jest prawem publicznoprawnym, powstającym - po stronie spadkobiercy – nie z mocy faktu samego spadkobrania a na podstawie przepisów ustawy „zabużańskiej” a więc nie jest prawem cywilnym, objętym dyspozycją art. 922§1 k.c., i z tego względu nie wchodzi w skład spadku. Prawo do rekompensaty jest kategorią prawa administracyjnego, które ustalane jest w postępowaniu administracyjnym (tak – NSA w wyroku z 24.05.2016r. w sprawie I OSK (...), Lex nr 2108325). Na temat charakteru prawa do rekompensaty wypowiedział się także Trybunał Konstytucyjny, który stwierdził, iż prawo do rekompensaty w porządku prawnym Rzeczypospolitej jest prawem majątkowym o charakterze publicznoprawnym (cz. III. A.2 uzasadnienia wyroku TK z 19.12.2002r., K 33/02, OTK-A 2002/7/97).

Dalej należy wskazać, stosownie do art. 5 ust.1 i, iż potwierdzenie prawa do rekompensaty następuje w postępowaniu administracyjnym na wniosek osoby ubiegającej się o potwierdzenie tego prawa, złożony nie później niż do dnia 31 grudnia 2008r. Jak wynika z art. 6 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 tej ustawy, wymóg ten (złożenia wniosku) dotyczy także osoby, której prawo do rekompensaty zostało już częściowo zrealizowane. Wskazany termin ma charakter terminu prawa materialnego o charakterze prekluzyjnym, co oznacza, iż po jego upływie uprawnienia do skutecznego domagania się rekompensaty wygasają (tak - NSA w wyroku z dnia 01.12.2015r. w sprawie I OSK 594/14, Lex nr 1988134).

Mając zatem na uwadze, iż spadkodawczyni zmarła dnia 22 października 2014r., o wejściu uprawnienia do rekompensaty w konkretnej wysokości do spadku po niej można by było mówić wyłącznie wtedy, gdyby do wskazanego terminu, tj. 31.12.2008r., wystąpiła z wnioskiem wskazanym w art. 5 ust. 1 ustawy i uzyskała decyzję lub zaświadczenie potwierdzające prawo do rekompensaty. Okoliczność ta w żaden sposób w postępowaniu nie została wykazana, wobec czego, w ocenie Sądu, zachodzą przesłanki do uznania, iż prawo to wygasło. Ciężar dowodu w tym zakresie obciążał stronę powodową.

Mając zatem powyższe na uwadze, a w szczególności uwagi o publicznoprawnym charakterze prawa do rekompensaty, brak było podstaw do zaliczenia do spadku wskazywanej przez powoda kwoty 26.475,00 zł.

Mając na uwadze powyższe należało przyjąć, iż wartość spadku po J. D. (1) wyniosła 140.590,00 zł. Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 922 k.c. w celu ustalenia czystej masy spadku, należało odjąć od wartości w/w aktywów spadkowych wartość długów spadkowych. Jako wartość tych długów Sąd przyjął jedynie wartość debetu na rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym spadkodawczyni, wynikającą z informacji Banku (...) S.A. (k. 151), który wyniósł 816,20 zł.

Co do pozostałych długów spadkowych podnoszonych przez pozwaną w postaci poniesionych przez nią kosztów pogrzebu, stypy czy nagrobka należy wskazać, że nie zostały one przez pozwaną w żaden sposób udowodnione. W szczególności pozwana nie przedłożyła żadnego dokumentu, z którego wynikałaby ich wysokość, fakt poniesienia ich przez pozwaną oraz data ich poniesienia. Z zeznań samej pozwanej wynikało natomiast, że na koszty pogrzebu pobrany został zasiłek pogrzebowy, który pokrył te koszty a nadwyżka została pozwanej zwrócona przez właściciela firmy pogrzebowej. Z jej zeznań wynika także, że nagrobek został wykonany jeszcze przed śmiercią spadkodawczyni, był nagrobkiem wspólnym z J. D. (2), a w jego kosztach partycypowała również sama spadkodawczyni.

Z kolei koszty utrzymania majątku spadkowego po śmierci spadkodawczyni nie stanowią długów spadkowych podlegających odliczeniu od substratu zachowku. Nie stanowi takiego długu również koszty wznowienia granic nieruchomości spadkowej ani koszty przygotowania jej do sprzedaży czy wyceny. Pozwana nie wykazała także by majątek spadkowy obciążony był jakimikolwiek innymi długami spadkowymi, w szczególności związanymi z utrzymaniem czy remontami spadkowej nieruchomości. Długami spadkowymi nie są także koszty utrzymania i opieki nad spadkodawczynią, które mają charakter alimentacyjny. Pozwana nie przedłożyła natomiast żadnego dowodu, z którego wynikałoby, iż obciążał on powoda przed pozwaną.

Wobec powyższego, czysta wartość spadku po J. D. (1) w stanie na dzień 22 października 2014r. i w cenach na dzień orzekania wynosi 139.773,80 zł (140.590 – 816,20 = 139.773,80).

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że w przypadku dziedziczenia ustawowego wartość udziału w spadku przypadającego powodowi R. D. wyniosłaby 34.943,45 zł ($139.773,80 \times 1/4 = (\dots),45$).

Stosownie do treści cytowanego na wstępie przepisu art. 991 § 1 k.c., R. D. należy się zachówek w wysokości $1/2$ wartości udziału spadkowego. Nie jest on bowiem trwale niezdolny do pracy ani małoletni. Stąd wysokość zachowku należnego powodowi wynosi 17.471,73 zł ($34.943,45 \times 1/2 = 17.471,725$ czyli zaokrąglając do pełnych groszy 17.471,73).

Brak było przy tym jakichkolwiek podstaw by na poczet należnego powodowi zachowku mogły zostać zaliczone środki przekazane przez pozwaną powodowi i jego żonie w latach 2012 – 2016 (przekazy – k. 33-34). Jak wynika z dat przekazów, wszystkie poza jedną wpłatą z 2016r., były dokonane za życia spadkodawcy. Nie mogą być zatem traktowane jako spłata należnego powodowi zachowku, bowiem prawo do niego jeszcze nie powstało. Z kolei wpłata z 07.01.2016r., jak wynika z tytułu przelewu była przeznaczona na „ubezpieczenie K.” czyli nieruchomości spadkowej, której pozwana jest właścicielką. Tym samym nie może być uznana za spłatę zobowiązań z tytułu zachowku. Podobnie wpłata z 08.01.2014r. Z tytułów wpłat z dnia 29.10.2013r., 20.11.2013r. i 17.05.2014r. wynika, że były to kwoty przekazane na poczet kupna zniczy, za opłatę faktur i kosztów. Jedynie pozostałe wpłaty, które zostały dokonane tytułem: „na badania R. D.”, „zasilenia konta” A. D. czy „wpłaty własnej” na jej rzecz, mogłyby zostać potraktowane jako darowizny pozwanej na rzecz powoda i jego żony. Jednak stosownie do art. 993 i art. 996 k.c. nie podlegają one ani zaliczeniu do spadku, ani zaliczeniu na należny powodowi zachówek. Podobnie rzecz ma się z samochodem F., co do którego pozwana podnosiła, że pozostał on po J. D. (2) i został przejęty przez powoda bez rozliczenia z jej spadkobiercami. Pozwana nie udowodniła w żaden sposób by samochód ten był własnością J. D. (2) i wszedł do spadku po niej. Natomiast z informacji Starostwa Powiatowego w K., udzielonej na żądanie sądu, wynika, iż J. D. (2) nie figurowała nigdy w ewidencji jako właściciel lub współwłaściciel pojazdu (k. 140). W tym stanie rzeczy brak było podstaw by odmówić wiary twierdzeniom powoda, co do tego, iż pojazd ten został zakupiony przez niego i był jedynie użytkowany przez J. D. (2) oraz jego żonę. Jednocześnie pozwana w żaden sposób nie wykazała by przedmiot ten stanowił własność spadkodawcy J. D. (1) i został przez nią darowany powodowi, wobec czego jego wartość nie podlega zaliczeniu na należny powodowi zachówek.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności Sąd uznał, iż powód do chwili wyrokowania nie otrzymał należnego mu zachowku. Stąd stosownie do powołanego art. 991 § 1 k.c. zasądził na jego rzecz od pozwanej kwotę 17.471,73 zł, tj. $1/2$ wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym. W pozostałej części powództwo nie podlegało uwzględnieniu jako zbyt wygórowane.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 476 i art. 991 § 2 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od daty wniesienia pozwu. Sąd miał przy tym na uwadze, iż pozwana jeszcze przed tą datą została skutecznie wezwana do zapłaty zachowku przez powoda, a wyznaczony w wezwaniu termin upłynął również przed datą wniesienia pozwu. Stąd w dacie wniesienia pozwu pozostawała w zwłoce w rozumieniu art. 476 k.c.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 100 k.p.c., tj. stosunkowo je rozdzielił, mając na uwadze, że powód wygrał sprawę w 75%. Jednocześnie, odnosząc się do stanowiska pozwanej w tej kwestii, brak było podstaw do obciążenia powoda kosztami procesu stosownie do art. 101 k.p.c. W szczególności pozwana nie uznała powództwa w całości, a jedynie co do zasady, kwestionując podaną przez powoda wartość majątku spadkowego. Przy czym sama zasada jej odpowiedzialności w okolicznościach sprawy była oczywista. Nie spełniła także żądania pozwu w zakreślonym przez powoda terminie przed wystąpieniem z powództwem. Natomiast uzależnienie przez nią realizacji roszczenia powoda o zachówek od sprzedaży majątku spadkowego oraz partycypacji powoda w co najmniej części kosztów utrzymania tego majątku i jego wyceny czy kosztach utrzymania i opieki nad spadkodawczynią nie znajduje uzasadnienia w przepisach art. 991 – do (...) k.c. ani 476 k.c. Stąd nie może stanowić podstawy do uznania, iż zachodzą okoliczności określone w art. 101 kpc, skutkujące obciążeniem powoda kosztami procesu.

O obowiązku zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych, tj. poniesionych przez Skarb Państwa wydatków związanych z opinią biegłego i uzyskania informacji bankowej, Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c., mając na uwadze wynik sprawy. Stąd powód został obciążony obowiązkiem

zwrotu kwoty 224,54 zł, natomiast pozostałą częścią kosztów w kwocie 673,61 zł została obciążona pozwana stosownie do stosunku w jakim powód wygrał sprawę.